

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000879

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Запорожець Олександр Олександрович

2. Oleksandr Zaporozhets

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0002-5044-4403

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 052

Назва наукової спеціальності: Політологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: політологія

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Середня освіта

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12567

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 11.15.51.05

Тема дисертації:

1. ТРАДИЦІОНАЛІЗМ ТА НАЦІОНАЛІЗМ ЯК ПОЛІТИЧНА ЗАГРОЗА ЛІБЕРАЛЬНІЙ ДЕМОКРАТІЇ В ЄС
2. Traditionalism and Nationalism as a Political Threat to Liberal Democracy in the EU

Реферат:

1. Дисертаційне дослідження присвячене комплексному аналізу впливу традиціоналістських тенденцій та націоналістичних політичних рухів на трансформацію демократичних цінностей у країнах Європейського Союзу. Сучасне політичне середовище неможливо уявити без впливових політичних лідерів та ідеологічних суб'єктів, здатних формувати громадську думку, мобілізувати громадян на підтримку певних політичних курсів та впливати на розвиток європейської інтеграції. Майже у кожній державі ЄС в умовах політичних, соціокультурних та економічних викликів виникає необхідність у системному вивченні діяльності акторів, здатних консолідувати електорат навколо ідей національного суверенітету, культурної ідентичності та традиційних цінностей. Сьогодні виборчі системи країн Європи переживають період трансформацій, що зумовлено глобальними кризами, міграційними процесами та змінами інформаційного середовища. Це актуалізує питання стійкості демократичних інститутів, верховенства права та політичного плюралізму. У цьому контексті традиціоналістські та націоналістичні рухи виступають як фактори, здатні підривати ліберальні демократичні цінності, посилювати соціальні конфлікти та спричиняти політичну поляризацію

.Зростання популярності націоналістичних і традиціоналістських політичних нарративів впливає не лише на політичну риторичку, але й на інституційну динаміку демократичних режимів. У політичному просторі формується тенденція до зміщення акценту з ліберальних принципів обмеженої влади та прав людини на ідеї мажоритарної демократії, національного пріоритету та культурної ідентичності. Це створює нові виклики для функціонування демократичних інститутів та зумовлює необхідність комплексного аналізу взаємодії політичних ідеологій, суспільних настроїв та інституційних трансформацій у державах ЄС .У цих умовах особливої актуальності набуває дослідження трансформації політичного дискурсу та його впливу на інституційний розвиток демократичних систем у країнах Європейського Союзу. Аналіз взаємодії між традиціоналістськими та націоналістичними ідеями і ліберально-демократичними цінностями дозволяє виявити механізми поступової ерозії ліберальної складової демократії .Метою дослідження є поглиблення теоретичних основ і розроблення науково-методологічних підходів та практичних рекомендацій щодо мінімізації впливу традиціоналістських і націоналістичних рухів на стабільність демократичних цінностей у країнах ЄС. Об'єкт дослідження – розвиток традиціоналістських тенденцій і націоналістичних політичних рухів у сучасному ЄС. Предмет дослідження – їх вплив на ліберальні цінності та демократичний устрій.Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків і списку використаних джерел. У першому розділі розкрито сутність традиціоналізму і націоналізму як гнучких політичних конструкцій, що адаптуються до сучасних умов. Обґрунтовано, що традиціоналізм виступає як інструмент збереження культурної ідентичності, а націоналізм – як реакція на трансформацію державного суверенітету .Другий розділ присвячено аналізу політичних процесів у країнах ЄС. На прикладі Польщі, Франції, Угорщини та Італії показано, що страх втрати національної ідентичності стимулює активізацію правопопулістських сил. Проаналізовано роль міграційних, інституційних і культурних конфліктів у мобілізації електорату.Третій розділ окреслює проблеми співіснування традиціоналістських і націоналістичних ідей із європейськими цінностями. Запропоновано авторську модель «Тріади спротиву» та рекомендації щодо зміцнення демократичної стійкості.Наукова новизна полягає у комплексному аналізі взаємозв'язку між ідеологічними трансформаціями та інституційними змінами, удосконаленні порівняльної методики дослідження та обґрунтуванні ролі політичного дискурсу як передумови інституційних змін. Результати дослідження можуть бути використані для розробки стратегій захисту демократичних інститутів і протидії ультраправим рухам у країнах Європейського Союзу.

2. The dissertation research is devoted to a comprehensive analysis of the impact of traditionalist tendencies and nationalist political movements on the transformation of democratic values in the countries of the European Union. The contemporary political environment cannot be imagined without influential political leaders and ideological actors capable of shaping public opinion, mobilizing citizens in support of specific political agendas, and influencing the development of European integration. In each EU member state, under conditions of political, socio-cultural, and economic challenges, there arises a need for a systematic study of actors capable of consolidating the electorate around the ideas of national sovereignty, cultural identity, and traditional values. Today, electoral systems in European countries are undergoing a period of transformation driven by global crises, migration processes, and changes in the information environment. This raises important questions about the resilience of democratic institutions, the rule of law, and political pluralism. In this context, traditionalist and nationalist movements act as factors that can undermine liberal democratic values, intensify social conflicts, and contribute to political polarization. The growing popularity of nationalist and traditionalist political narratives affects not only political rhetoric but also the institutional dynamics of democratic regimes. A shift is observed from liberal principles of limited government and universal human rights toward ideas of majoritarian democracy, national priority, and cultural identity. These processes create new challenges for the functioning of democratic institutions and necessitate a comprehensive analysis of the interaction between political ideologies, public sentiments, and institutional transformations in EU member states. Under these conditions, particular relevance is acquired by the study of the transformation of political discourse and its impact on the institutional development of democratic systems in the European Union. The analysis of the interaction between traditionalist and nationalist ideas, on the one hand, and liberal democratic values, on the other, makes it possible to identify the

mechanisms of the gradual erosion of the liberal component of democracy. The aim of the research is to deepen theoretical foundations and develop methodological approaches and practical recommendations aimed at minimizing the impact of traditionalist and nationalist movements on the stability of democratic values in EU countries. The object of the study is the development of traditionalist tendencies and nationalist political movements in the contemporary EU. The subject of the study is their impact on liberal values and the democratic system. The dissertation consists of an introduction, three chapters, conclusions, and a list of references. The first chapter reveals the essence of traditionalism and nationalism as flexible political constructs capable of adapting to contemporary conditions. It is substantiated that traditionalism functions as a tool for preserving cultural identity, while nationalism acts as a response to the transformation of state sovereignty. The second chapter is devoted to the analysis of political processes in EU countries. Using the cases of Poland, France, Hungary, and Italy, it is demonstrated that fears of losing national identity stimulate the activation of right-wing populist forces. The role of migration, institutional, and cultural conflicts in electoral mobilization is analyzed. The third chapter outlines the problems of coexistence between traditionalist and nationalist ideas and European values. The author proposes the "Triad of Resistance" model and formulates recommendations for strengthening democratic resilience. The scientific novelty lies in a comprehensive analysis of the relationship between ideological transformations and institutional changes, the improvement of the comparative research methodology, and the substantiation of the role of political discourse as a prerequisite for institutional change. The results of the research can be used to develop strategies for protecting democratic institutions and counteracting far-right movements in the countries of the European Union.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Запорожець О. Вплив правого популізму на гуманітарну політику в країнах ЄС / О. Запорожець // Науковий часопис Українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 22, Політичні науки та методики викладання соціально-політичних дисциплін : зб. наук. пр. / відп. ред. О. В. Бабкіна. Київ : Вид-во УДУ імені Михайла Драгоманова, 2023. Вип. 34. С. 80–86. імені Михайла Драгоманова, 2023. Вип. 34. С. 80–86.
- Запорожець О. О. Антидемократичні тенденції у риторичі правих популістських партій ЄС // Вісник НЮУ імені Ярослава Мудрого. Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. 2024. № 4(63). С. 232–243.
- Запорожець О. О. Правий популізм та наслідки його впливу на процес європейської інтеграції // Національні інтереси України. 2025. № 10(15). С. 1274–1285.
- Запорожець О. О. Сутність ліберально-демократичних цінностей ЄС // Соціокультурні трансформації та геополітичні виклики в умовах багатопольярного світу : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 24 листоп. 2022 р.). Київ, 2022. С. 275–279.
- Запорожець О. О. Проблема національного суверенітету в ЄС як одна з причин появи євроскептицизму // Соціокультурні засади економіки і політики: взаємозв'язки, тренди, суперечності : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Київ, 16 листоп. 2023 р.). Київ, 2023. С. 51–54
- Запорожець О. О. Вплив правих популістів на демократичні процеси в центральноевропейських країнах // Політичні трансформації сучасного суспільства : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Полтава, 22

лют. 2024 р.). Полтава, 2024. С. 233–235.

- Запорожець О. О. Демократія під тиском: аналіз антидемократичного руху у сучасній політиці Європи // Фундаментальні та прикладні проблеми суспільства: історія, сьогодення, майбутнє : тези доп. Міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Київ, 11 квіт. 2024 р.). Київ, 2024. С. 85–89.
- Запорожець О. О. Політичний вплив Росії через європейські ультраправі партії // Україна в умовах російської агресії: уроки сьогодення та прогнози майбутнього : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (XXXVIII Харківські політологічні читання, м. Харків, 27 груд. 2024 р.). Харків : Аналітичний центр сучасної гуманітаристики ; Харківська асоціація політологів, 2024. С. 6–9.
- Запорожець О. О. Економічні та соціальні передумови зростання правого популізму в Європі // Фундаментальні та прикладні проблеми суспільства: історія, сьогодення, майбутнє : матеріали II Міжнарод. наук.-практ. конф. (17 квіт. 2025 р.). Київ : Державний торговельно-економічний університет, 2025. С. 322–325.

Наукова (науково-технічна) продукція: вплив політичних партій

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U200187; 0125U001350.

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Барановський Фелікс Володимирович

2. Feliks V. Baranovskyi

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4496-8761

Додаткова інформація: https://scholar.google.com.ua/citations?user=aSX_LUgAAAAJ&hl=uk

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кіянка Ірина Богданівна

2. Iryna B. Kiyanka

Кваліфікація: д. політ. н., професор, 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-3100-7796

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прядко Тетяна Петрівна

2. Tetiana Priadko

Кваліфікація: к. політ. н., 23.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9019-6399

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Остапець Юрій Олександрович

2. Yurii O. Ostapets

Кваліфікація: д.політ.н., професор, 23.00.02

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-4955-9676

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/1942991>;

<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=epvRp2sAAAAJ>

Повне найменування юридичної особи: Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"

Код за ЄДРПОУ: 02070832

Місцезнаходження: вул. Підгірна, Ужгород, Ужгородський р-н., 88000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Прокопчук Ірина Іванівна
2. Iryna I. Prokorchuk

Кваліфікація: к. політ. н., доц., 23.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0007-4616-6566

Додаткова інформація:

https://scholar.google.com.ua/citations?view_op=list_works&hl=uk&hl=uk&user=bKnZqtQAAAAJ&pagesize=80&scilu=&scisig=AM0yFCkAAAAAZamDRqzgLawMhRsh9movCnRASQQ&gmla=AH70aAVt339D_co9dVZEhcVL5XMND-kxvUjF-

2it1egp8VmoFDDl0oqPdYavtRviJ3xJCuseF3tNPVPUhGCrqKLI3sd9Dox9Gv9qCMCaADt3JkTid3Bhwa6YPo6xvzPSJtk&sciund=15443020141486508118

Повне найменування юридичної особи: Державний торговельно-економічний університет

Код за ЄДРПОУ: 44470624

Місцезнаходження: вул. Кіото, Київ, 02156, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кондратенко Олег Юрійович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кондратенко Олег Юрійович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Запорожець Олександр Олександрович

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна